PRESENTACIÓN

Cada día ten maior importancia o coñecemento do medio ambiente dunha comunidade, xa que é un condicionante do seu benestar social, sanitario e económico (o medio ambiente como xerador de actividades capaces de producir empregp, renda, saúde e benestar á poboación). A industrialización e a urbanización modificaron o medio dando orixe a problemas ambientais de primeira orde (o efecto invernadoiro e cambio climático, a destrución da capa de ozono estratosférica, o transporte de contaminantes, a desertización, etc.) que é preciso corrixir, así como evitar que as actividades futuras orixinen máis deterioracións no noso contorno a través dunha política preventiva que permita un desenvolvemento sostido e equilibrado e teña como obxectivos a protección da saúde do home e a conservación de todos os recursos que condicionan e sustentan a vida. Para acadar os obxectivos do VI Programa Comunitario de Acción en materia de medio ambiente para 2001-2010, ademais da consideración das disposicións lexislativas vixentes e de aspectos tecnolóxicos inclúense actuacións tales como o aumento de diálogo coa empresa, fomento de acordos voluntarios, participación da opinión pública, acceso á información ambiental, etc. A empresa ten unha especial responsabilidade diante do medio ambiente ao ser consumidora de recursos, ademais de fonte de emisións e residuos; pero tamén é orixe de coñecementos científicos e tecnolóxicos, así como de positivos impactos socioeconómicos; o cal levou a moitas empresas a integrar a política ambiental nas estratexias corporativas adoptando criterios de protección da contorna na planificación de actividades e toma de decisións, o que implica tamén ás asociacións empresariais, xa que a protección do medio ambiente na empresa constitúe unha responsabilidade corporativa.

A Oficina Rexional para Europa da OMS, baseándose nas iniciativas de Cidades Saudables, e tendo en conta as experiencias dos plans de sanidade ambiental locais e os programas da Axenda 21 existentes nalgúns países europeos, decidiu apoiar ás entidades locais e rexionais para acadar os obxectivos do desenvolvemento sostible; sendo esta unha oportunidade máis, de concienciar os concellos galegos da importancia de asumir esta filosofía na súa xestión, a través da posta en marcha do **Programa Galego Municipios Saudables e Sostibles 2000-2007**, que leva consigo:

- **Un primeiro nivel de actuación**: de formación e reciclaxe de técnicos en medio ambiente e saúde, e de todos os axentes sociais implicados na tarefa de protexer e conservar o medio ambiente, a través da realización do XXX Curso de Saúde Ambiental en Lalín, co obxectivo de contribuír a mellorar a xestión e as condicións de vida dos cidadáns da Comarca do Deza.

- **Un segundo nivel de actuación**: de participación cidadá, a través da realización dunha conferencia-coloquio e unha exposición sobre o medio ambiente natural galego, co obxectivo de propiciar a participación activa de toda a cidadanía da Comarca do Deza.

- **Unha recomendación**: que os concellos da Comarca do Deza adquiran o compromiso de adhesión á Carta de Aalborg e inicien o desenvolvemento da Axenda 21 Local, levando a cabo como primeiro paso un diagnóstico ambiental, para coñecer cal é a situación real existente da que se parte, coa finalidade de adoptar as medidas correctoras pertinentes que permitan correxir as deficiencias detectadas.

Co fin de abordar e debater algúns dos problemas ambientais prioritarios que ten a Comarca do Deza, organízase este curso que, está deseñado de acordo cos principios da Carta Europea sobre Medio Ambiente e Saúde, e a Carta de Aalborg cara á sostibilidade, e dirixido a todos aqueles que traballan ou están interesados no medio ambiente. Finalmente, destacar a necesidade de unir esforzos por parte de responsables políticos, empresarios, científicos, educadores, profesionais, comunicadores, ecoloxistas, así como a participación activa dos cidadáns, en prol de conseguir un medio ambiente saudable para todos os galegos, mellor legado para xeracións vindeiras.

Prof. Dr. Francisco José Peña Castiñeira (*)
RESPONSABLE PROGRAMA GALEGO MUNICIPIOS SAUDABLES E SOSTIBLES 2000-2007.

(*) Fundador no ano 2000 desta iniciativa itinerante por toda a xeografía galega. Pioneiro e impulsor da saúde ambiental en Galicia, debido á súa dilatada traxectoria académica e profesional, tras 28 anos de actividade e labor desenvolvido, ten acreditado un recoñecido prestixio e é ben coñecido en medios nacionais e internacionais como un avanzado ambientalista, pola súa contribución ós sectores medio ambiente e saúde na triple vertente docente, investigadora e educativa, que se traduciu, entre outros, no recoñecemento da OMS pola súa valiosa contribución ao proxecto europeo "Healthy Cities", na obtención de oito premios de investigación científica e oito distincións e recoñecementos, e na publicación de 43 libros (14 como autor e 29 como director/coordinador), 159 publicacións científicas e 69 artigos de divulgación relacionados coa problemática hixiénico-ambiental. Doutor en Farmacia pola Universidade de Santiago de Compostela, especialista universitario en Toxicoloxía pola Universidad Complutense de Madrid, diplomado en Sanidade pola Escuela Nacional de Sanidad, académico correspondente da Real Academia de Medicina e Cirurxía de Galicia do Instituto de España, socio numerario da Sociedad Española de Sanidad Ambiental, ex-profesor de Hixiene e Sanidade Ambiental da Universidade de Santiago de Compostela, ex-director do Centro de Extensión Universitaria e Divulgación Ambiental de Galicia (CEIDA) con sé no Castelo de Santa Cruz de Oleiros. En calidade de experto en sanidade ambiental foi vocal do Consello Galego de Medio Ambiente da Xunta de Galicia e membro do Comité Científico do I Congreso Mundial de Saúde e Medio Ambiente Urbano. Formou parte do Acordo da V Sesión da Comisión Mixta de Cooperación Técnico-Científica entre Italia e España no apartado Protección Ambiental, tendo realizado diversas estadías de investigación no Laboratorio de *Igiene Ambientale do Istituto Superiore di Sanità* (Roma). Levou a cabo a organización e dirección técnico-científica de máis de 150 plans, proxectos, programas e actividades de formación, investigación e educación ambiental en Galicia. Elaborou un Plan de formación, investigación e educación ambiental para a Secretaría Xeral para a Protección Civil e o Medio Ambiente da Xunta de Galicia. Puxo en marcha un Plan de formación ambiental na Escola Galega de Administración Pública. Dirixiu un Plan de actividades sobre medio ambiente da Fundación Semana Verde de Galicia no Recinto Feira Internacional de Galicia. Director do Programa de Formación Ambiental das Patrullas Verdes do Concello de Caldas de Reis (Pontevedra). Profesor de "Medio Ambiente e Saúde" de CEPADE-Universidad Politécnica de Madrid.

PROGRAMA

LUNS, 26 MARZO 2007

16,00 h.: ACREDITACIÓN E ENTREGA DA DOCUMENTACIÓN.

16,30 h.: ACTO INAUGURAL A CARGO DE:

D. XOSÉ CRESPO IGLESIAS
Alcalde de Lalín.

D. JUAN FRANCISCO FROJÁN FONTÁN
Ilmo. Sr. Delegado Provincial da Consellería de Medio Ambiente e Desenvolvemento Sostible da Xunta de Galicia de Pontevedra.

Representantes da FEGAMP, CAIXA GALICIA e organismos colaboradores.

17,00 h.: CONFERENCIA INAUGURAL: **"Radiografía ambiental de Galicia".**
PROF. DR. D. FRANCISCO JOSÉ PEÑA CASTIÑEIRA

18,00 h.: MESA REDONDA I: **"A empresa ante o reto ambiental do século XXI: a súa contribución ao desenvolvemento sostible de Galicia".**

MODERADORES: D. JOSÉ LUIS VILA COEGO
Presidente da Asociación de Empresarios do Deza.

RELATORES:

- "A xestión ambiental como xeradora de rentabilidade empresarial".
D. JOSÉ ENRIQUE RODRÍGUEZ COELLO
Xefe de Servizo Comercial e auditor xefe de Sistemas de Xestión Medioambiental da Delegación de AENOR en Galicia.

- "A certificación medioambiental: un compromiso necesario na sociedade actual".
D. JOSÉ ANTONIO ESTÉVEZ PÉREZ
Responsable de Operacións Zona Noroeste do Centro de Certificación de APPLUS+.

- "Implantación dun sistema de xestión integrado: calidade, medio ambiente e prevención de riscos laborais".
D. ANTONIO LÓPEZ-PERALES MORA
Xefe de Calidade e Medio Ambiente da Planta Bioetanol Galicia, S.A.

- "Papel dos xestores autorizados na recollida, transporte e almacenamento dos residuos perigosos: a experiencia de Reromas na implantación da ISO 14001".
D. MIGUEL BLANCO BLANCO
Técnico de Medio Ambiente de Reromas.

MARTES, 27 MARZO 2007

10,00-14,00 h.: VISITAS PRÁCTICAS (Coordinador: Xosé Manuel Méndez García):
- ETAP e EDAR municipais de Lalín, xestionadas por Espina & Delfín (Lalín).
- Punto limpo, xestionado por Sufi, S.A. (Parque Empresarial "Lalín 2000").
- Fraga de Catasós e Reserva Natural de Zobra (Lalín).

16,30 h.: TEMA 1: **"Importancia dos sistemas de abastecemento hídrico e de saneamento das augas residuais en relación coa saúde ambiental".**
PROF. DR. D. FRANCISCO JOSÉ PEÑA CASTIÑEIRA

17,00 h.: MESA REDONDA II: **"A calidade das augas en Galicia".**

MODERADORA: PROFª. DRA. Dª. MARÍA JULIA MELGAR RIOL
Profesora Titular de Toxicoloxía e Vicedecana da Facultade de Veterinaria da Universidade de Santiago de Compostela-Campus de Lugo.

RELATORES:

- "Plan de saneamento de Galicia 2000-2015: a súa aplicación na Comarca do Deza".
PROF. D. FRANCISCO ALONSO FERNÁNDEZ
Ilmo. Sr. Subdirector Xeral de Programación e Proxectos de Augas de Galicia da Consellería de Medio Ambiente e Desenvolvemento Sostible da Xunta de Galicia. Profesor da Universidade de Vigo.

- "Xestión do ciclo integral da auga: experiencias nalgúns municipios galegos".
Dª. ANA TEJEIRO SANDOMINGO
Xerente Zona Centro de Aquagest Galicia.

- "Xestión das ETAPs e EDARs municipais de Lalín e Silleda".
D. CARLOS AYMERICH RICO
Xefe de Explotación de Instalacións de Espina & Delfín.

- "Tratamento de efluentes nunha industria cárnica integral".
D. CARLOS DAFONTE DIÉGUEZ
Responsable de Calidade e Medio Ambiente de Frigodeza, S.A.

- "Eficacia das plantas depuradoras compactas e prefabricadas na depuración de augas residuais domésticas para pequenos núcleos de poboación".
D. DAVID BAR RIVEIRO
Departamento Técnico de SMA – Soluciones Medioambientales y Aguas, S.A.
D. GONZALO ALFONSÍN SOLIÑO
Departamento de Medio Ambiente de Facet Ibérica, S.A.

MÉRCORES, 28 MARZO 2007

10,00-14,00 h.: VISITAS PRÁCTICAS (Coordinador: Manuel Ferro Prieto):
- Empacadora de residuos urbanos, A Fervenza do río Toxa, entorno do Mosteiro de Carboeiro, ponte medieval de Ponte Taboada (Silleda).
- Pazo de Liñares (Prado-Lalín).
- Os Torrentes do Ulla e Sobreiral do Arnego (Agolada).
- Castro Grande e Castro Pequeno de Casares (Rodeiro).

16,30 h.: TEMA 2: **"Contaminación acústica: prevención e loita".**
PROF. DR. D. FRANCISCO JOSÉ PEÑA CASTIÑEIRA

17,00 h.: MESA REDONDA III: **"As necesidades enerxéticas e a súa axeitada utilización como xeradoras de desenvolvemento sostible".**

MODERADOR: DR. D. MIGUEL ÁNGEL COSTOYA RIVERA
Director do Laboratorio de Medio Ambiente de Galicia da Dirección Xeral de Calidade e Avaliación Ambiental da Consellería de Medio Ambiente e Desenvolvemento Sostible da Xunta de Galicia.

RELATORES:

- "O cambio climático e os deroitos de emisión de gases de efecto invernadoiro".
D. ÁNGEL LAGARES DÍAZ
Xefe de Medio Ambiente de Unión Fenosa.

- "Enerxía verde: a achega dunha empresa do sector eléctrico ao desenvolvemento sostible".
D. FRANCISCO OLARREAGA TELLECHEA
Xefe do Departamento de Desenvolvemento Sostible de Iberdrola.

- "As enerxías renovables en Galicia: situación actual e perspectivas de futuro".
DRA. Dª. ROSA NÚÑEZ PARDO DE VERA
Técnico do Departamento de Enerxías Renovables e Servizos do Instituto Enerxético de Galicia (INEGA).

- "A implantación de parques eólicos como iacimento de emprego e xeradores de desenvolvemento socioeconómico de Galicia".
D. LUIS CAAMAÑO MARTÍNEZ
Director Xerente de Gamesa Energía Galicia.

- "Normativa, perspectivas e aplicacións das enerxías alternativas: modelo de concello enerxético sostible".
D. ELISEO DIÉGUEZ GARCÍA
Presidente do Comité de Concellos con Parques Eólicos na FEGAMP. Alcalde de Rodeiro.

XOVES, 29 MARZO 2007

10,00 h.: TEMA 3: **"Xestión integral dos residuos urbanos".**
PROF. DR. D. FRANCISCO JOSÉ PEÑA CASTIÑEIRA

11,00 h.: MESA REDONDA IV: **"A xestión dos residuos en Galicia".**

MODERADOR: D. JOSÉ IGLESIAS RODRÍGUEZ
Concelleiro de Medio Ambiente do Concello de Lalín.

RELATORES:

- "De Sogama á Sociedade Galega do Medio Ambiente".
Dª. TERI CAMPOS MOSQUERA
Responsable de Comunicación e Prensa de Sogama.

- "Novas tendencias na xestión e tratamento dos residuos industriais".
D. JUAN MOGIN DEL POZO
Director Técnico do Grupo Toysal.

- "As explotacións gandeiras e o medio ambiente: xestión de residuos gandeiros e boas prácticas agrarias. Valorización agronómica de lodos de depuradora".
D. SEVERIANO ÓNEGA ARES
Asesor Técnico de Agroamb, S.L.

- "Importancia da sensibilización cidadá na xestión do lixo".
D. JESÚS COTELO CASTIÑEIRA
Consultor do Departamento de Medio Ambiente de Novotec Consultores, S.A.

16,30 h.: CONFERENCIA DE CLAUSURA: **"Responsabilidade da Administración Local na protección do medio ambiente: competencias e sistemas de financiamento".**
PROF. DR. D. FRANCISCO JAVIER SANZ LARRUGA
Profesor Titular de Dereito Administrativo da Facultade de Dereito da Universidade da Coruña. Experto en Dereito Ambiental.

18,00 h.: MESA REDONDA V: **"O camiño cara a sostibilidade de Galicia".**

MODERADOR: D. JULIÁN MAYOR BALVÍS
Xefe do Departamento de Consultoría de Novotec Galicia.

RELATORES:

- "Importancia da protección e conservación dos espazos naturais protexidos en Galicia".
D. ROGELIO FERNÁNDEZ DÍAZ
Ilmo. Sr. Subdirector Xeral de Espacios Naturais e Biodiversidade da Dirección Xeral de Conservación da Natureza da Consellería de Medio Ambiente e Desenvolvemento Sostible da Xunta de Galicia.

- "A xestión multifuncional do bosque e a súa influencia no desenvolvemento rural galego".
PROF. DR. D. ANTONIO RIGUEIRO RODRÍGUEZ
Catedrático de Botánica Forestal do Departamento de Producción Vexetal da Escola Politécnica Superior da Universidade de Santiago de Compostela-Campus de Lugo. Académico numerario da Real Academia Galega de Ciencias.

- "Os incendios forestais en Galicia: efectos ambientais sobre a auga e o solo".
PROF. DR. FRANCISCO DÍAZ-FIERROS VIQUEIRA
Catedrático de Edafoloxía e Química Agrícola da Universidade de Santiago de Compostela. Membro Correspondente da Real Academia Nacional de Farmacia, numerario da Real Academia de Farmacia de Galicia, numerario da Real Academia Galega.

- "Do feísmo ao urbanismo sostible en Galicia".
PROFª. DRA. Dª. ALMUDENA FERNÁNDEZ CARBALLAL
Profesora Titular da Área de Dereito Administrativo da Universidade da Coruña. Especialista en Dereito Urbanístico.

20,00 h.: ACTO DE CLAUSURA E ENTREGA DE DIPLOMAS ACREDITATIVOS, a cargo do alcalde de Lalín, alcaldes dos concellos da Comarca do Deza, e representantes da FEGAMP, CAIXA GALICIA e organismos colaboradores.

INFORMACIÓN XERAL

OBXECTIVOS

- Integración da dimensión dos aspectos ambientais da saúde na formación e reciclaxe de técnicos en medio ambiente e saúde, coa finalidade de actualizar a súa formación e adecuar as esixencias que demanda a sociedade actual, para que contribúa a mellorar a xestión e as condicións de vida urbana dos cidadáns.
- Establecer un foro de debate e estudo que trate a situación medioambiental da Comarca do Deza, dos seus problemas e carencias que se consideran máis importantes así como das posibles solucións que se deberán adoptar; ademais de permitir a cooperación e o diálogo entre todos os axentes sociais implicados no tema, fomentando a creación de núcleos de sostibilidade.

DESTINATARIAS/OS

- Técnicas/os, funcionarias/os e responsables políticos da Administración Local, Provincial e Autonómica, que desenvolvan a súa actividade ou estean relacionados coas áreas obxecto de estudo.
- Profesorado de ensino secundario, formación profesional e universitaria que desenvolva a súa actividade ou estea relacionado coas áreas obxecto de estudo.
- Técnicos superiores en saúde ambiental, en química ambiental, en traballos forestais e de conservación do medio natural, e de xestión e organización dos recursos naturais paisaxísticos, etc.
- Técnicos e xestores de empresas que desenvolvan a súa actividade nos departamentos de calidade, medio ambiente e prevención de riscos laborais.
- Profesionais libres (farmacéuticos, médicos, veterinarios, químicos, biólogos, enxeñeiros, arquitectos, avogados, economistas, xeógrafos, psicólogos, sociólogos, licenciados en ciencias do mar, diplomados en relacións laborais, diplomados en enfermería, etc.) que desenvolvan a súa actividade ou estean relacionados/interesados nas áreas obxecto de estudo
- Estudantes universitarios relacionados/interesados nas áreas obxecto de estudo.
- Estudantes dos ciclos formativos de grao superior de saúde ambiental, de química ambiental, de traballos forestais e de conservación do medio natural, e de xestión e organización dos recursos naturais paisaxísticos, etc.

METODOLOXÍA

- Exposición por parte do profesorado e relatores do contido teórico do curso co apoio de medios audiovisuais (power point), coa presentación de relatorios técnicos e casos prácticos nos que tamén intervirán activamente o propio alumnado amosando as súas experiencias.
- Realización de visitas prácticas ao medio natural e a instalacións de interese medioambiental e sanitario.
- Mesas redondas (5).
- Exposición sobre: "O medio ambiente natural galego".

NÚMERO DE PRAZAS E DEREITOS DE INSCRICIÓN

- **Número de prazas:** estará limitado a **60**, que se cubrirán por rigorosa orde de inscrición.
- **Cota de inscrición:** 30 €.
- **Forma de pagamento:** o aboamento efectuarase mediante transferencia bancaria ou entrega en efectivo na oficina de **Caixa Galicia**, situada na rúa Matemático Rodríguez, nº 7 – 36500 Lalín (Pontevedra), nº de conta: **2091 0503 56 3040022044**, especificando o nome e apelidos da persoa inscrita.
- **Forma de inscrición**: cubrir o boletín de inscrición, que deberá achegar co xustificante do pagamento, e presentarase / enviarase por fax / correo á Secretaría Técnica do Curso antes do venres día 23 de marzo ás 14,00 horas (data límite de formalizar a inscrición).

DOCUMENTACIÓN

- Entregarase unha carpeta coa publicación do **libro do curso** e material didáctico diverso.

DIPLOMA ACREDITATIVO E CRÉDITOS DE LIBRE CONFIGURACIÓN

- O alumnado que participe con regularidade nas sesións programadas do curso, que consta de **30 horas lectivas**, recibirán un diploma acreditativo de asistencia.
- A Universidade de Vigo (UV) concederá **2 créditos de libre configuración** ao alumnado matriculado nesa Universidade que asista ao curso.
- A Universidade de Santiago de Compostela (USC) concederá **1 crédito de libre configuración** ao alumnado matriculado nesa Universidade que asista ao curso.

SÉ, DATAS E HORARIO

- **Sé**: Auditorio municipal de Lalín (Rúa do Parque, s/n. – 36500 Lalín).
- **Datas**: do 26 ao 29 de marzo de 2007.
- **Horario**: de 16,30 a 21,00 horas (de luns a xoves) e de 10,00 a 14,00 horas o xoves. O martes e mércores (de 10,00 a 14,00 horas) terán lugar unhas visitas prácticas (opcionais).

SECRETARÍA TÉCNICA XXX CURSO DE SAÚDE AMBIENTAL

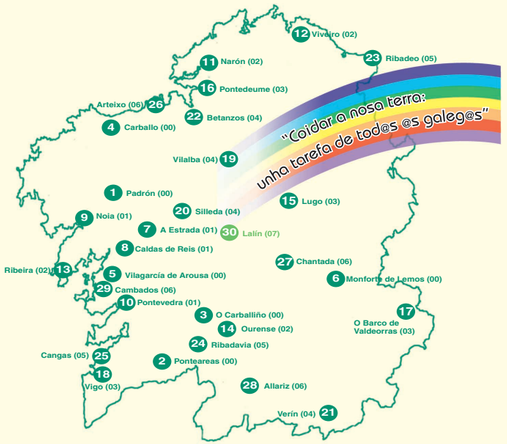
Coordinadores: **Xosé Manuel Méndez García** (Técnico de Medio Ambiente do Concello de Lalín)

Manuel Ferro Prieto (Xerente da Fundación Comarcal Deza)

CONCELLERÍA DE MEDIO AMBIENTE
CONCELLO DE LALÍN
Praza do Concello, s/n.
36500 LALÍN (PONTEVEDRA)
Tel.: 986 78 72 02 / Fax: 986 78 72 01
E-mail: medioambiente@lalin.org

FUNDACIÓN COMARCAL DEZA
(EDIFICIO EXPODEZA)
R/ Parque Empresarial "Lalín 2000"
36500 LALÍN (PONTEVEDRA)
Tel.: 986 79 40 59 / 986 79 40 49 / Fax: 986 79 40 57
E-mail: fdeza@comarcasdegalicia.com

PROGRAMA GALEGO MUNICIPIOS SAUDABLES E SOSTIBLES 2000-2007

Entidades e empresas colaboradoras

AENOR Asociación Española de Normalización y Certificación · Agroamb · Applus+ Certification Technological Center · Aquabona · Coca-Cola · Aquagest · Abengoa Bioenergy Bioetanol Galicia · Espina & Delfín S.L. · frigodeza · Gamesa Energía · Iberdrola · Jael joyería · novotec · Reromas · sma Soluciones Medioambientales y Aguas, S.A. · Sogama · Sufi · Unión Fenosa

PROGRAMA GALEGO MUNICIPIOS SAUDABLES E SOSTIBLES 2000-2007

XXX CURSO DE SAÚDE AMBIENTAL

Lalín (Pontevedra), 26-29 marzo 2007

Recoñecementos e acreditacións

Auspiciado pola

SESA Sociedad Española de Sanidad Ambiental

Recoñecido con créditos de libre configuración polas

Universidade de Vigo · USC Universidade de Santiago de Compostela

Recoñecido como Curso de Relevancia Administrativa

Asociación Española de Ciencias Administrativas
Instituto Internacional de Ciencias Administrativas Sección Española

Patrocinadores oficiais

Obra Social Caixagalicia · EGAEL Escola Galega de Altos Estudos Locais · FEGAMP

Colaboran na organización

aeDeza Asociación de Empresarios · Concello de Lalín · Fundación Comarcal Deza · Mancomunidade de Terras de Deza

Concellos participantes

Concello de Agolada · Concello de Dozón · Concello de Rodeiro · Concello de Silleda · Concello de Vila de Cruces

Director

Prof. Dr. Francisco Peña